

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 28.

Fylke: Troms

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Isakafjord

Emne: Drikk til maten til kvear-
depp.

Bygdelag: Lørgårdene

Oppskr. av: M. Mykhrull

Gard: Rensa

(adresse): Rensa pr. Torvik

G.nr. 50 Br.nr. 8

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Bruken av mjølk som drikk til maten var nok så individuelt for de forskjellige familier. Gjennomgående bruktes nok mer mysiltmjølk som drikk for enn nå etter at meieriene har mot på å si all mjølke. Det var vanlig (og er det for en stor del) at når husmora kom inn med mjølke, måtte alle barna ha hver sin kopp (kumme) med mjølk - siladroppe som det kalles. Som regel drakte en skummel mjølk eller kokt mjølk til maten. Kaffen er nok mest å se på til den minskende mjølke-drikking.
2. Det var helst skummel mjølk (blåmjølk) en brukte som kostedrikk i varme sommerdager.
3. I gamle dager var bling av saup og syre en yndet drikk for folk med tungt arbeid i varme sommerdager. Nå er det også brukt bling av saup (kjemmelk). Men på grunn

av at smørkjirning for det meste er opphørt i hümene, or det vanstelig å skaffe seg kjirnomilk. I varme dager om hausten (under høstinga) kan en bruke vatn blanda med ediksk og sukker.

4. Heimbygga öl har itake vort vanlig her. Det hendte nok at en brygger öl i enkelte hüm om sommuren og delvis for jul. Men det bruktes itake som hverdagsdrikk. Det vanlige navn var öl. Brygging av öl bruktes så å si itake nå.

5 Det har ikke lykkes meg å få greie på så ombrent nøyaktig hva tid en begynte å drikke kaffe her i bygda. For 60-70 år siden var det vanlig at en brukte kaffe, men forbruket var minimalt tulst av økonomiske grunner. For å drøye kaffen brenste en korn eller erter og blanda sammen med ks. Dessuten var det vanlig å bruke sikori til å gjøre kaffen sterk. Kaffen brukte de itake så mye som drikk under de vanlige måltider i gamle dager som nå. Den bruktes tulst om morgenen (til morrakaffen) og så til eller middagsmaken (nonsmaken), men det var itake allit en brukte kaffe da.

6. It tideste hva tid en tok til med kaffe til hverdagsdrikk er vanstelig. Kaffedrikkingen er tatt til ~~XX~~ eller

som økonomien har bedret sig. Den sam-
miste befolkning i herredet bruger
gjennemgående mere kaffe end de
øvrige af befolkningen.

7. Kaffe bruges allid til frokost og til
nonsmaken nå. Men en kan også ta
en "kaffelår" i 10-11-tia. Så er kaffe
væntlig å ta til når det kommer frem
inde, og da kan husfolket (en del
af dem) drikke sammen med dem.

8. Det væntlige er å varme vandet til
det blir næsten kokende og så ha
grovmalet kaffe oppi. De fleste koker
kaffen en kort stund og ler den
så stå en liten stund og klare. Det
er ja som trakter kaffen. For var det
væntlig å ha salt, klareokinn (skinn
av tærpiste) i kaffen, men nå er
det slutt med den skitaken. De epri
i grut er mye tall av nå. En
tror ikke så mye på spådommen
nå. Herder det at en epri i grut, har
en det mest som epri. Noen be-
shemt regel for spåingen har jeg
ikke hørt om.

9. Sukker til kaffen har allid vært
brukt (så nær som når rasjonering-
en hindret det). I gamle dager brukte
de en enten kokt sukker, kandis eller
toppsukker. Kandis var helst same-
ne glad i. Det kokte sukker var
allid i plater (en kunne også kjøpe
platesukker). Nå bruker en bare lab-
letter. Det er ikke skikk å røre suk-
ker i kaffen for en drikker den. Ja

rin brukte en afte til kaffen under krigen.

10. Mjølke eller fløe har en vanlig bruket i kaffen. Nå er det flere som har sluttet å bruke fløe eller mjølke i k. Ost eller vispa egg har en ikke bruket. Men Sammen har bruket reinast og reinnmilk i kaffen, og de sier at det skal smake utmerket.
11. Karneke var mye bruket før. Nå er det ombrent skutt med den oljektanken. Bannur te brukes så å si ikke til daglig. Te av andre heimlige planter har ikke vært bruket.
12. Brennvin til hverdags har aldri vært bruket her i bygda. Brennvin kan brukes av noen få i sjeldre høve f. eks. den så kalte mønsaskanna når en bygger hus.
13. Stenen slags drukk som öl, vosteröl, selters og brus har ikke vært bruket til hverdags her i bygda og brukes heller ikke nå. Det kunde ofte i enkelte huser at en laget heimdrygga öl, men det var helst til høgtidbruk og i omneheder.

579?